

Jobbágy János: A társadalmi tőke és egészségügyi vonatkozásai

A 70-es és 80-as években jelentkező tendenciák és folyamatok (pl. információs technológiai forradalom, olajválságok,...) eredményeképpen gyökeresen átalakult a gazdaság. Ennek egyik legfőbb jellemzője, hogy míg korábban költséghatékonyasági szempontok, addig napjainkra már a tudáshatékonyaság alakítja. Mindezek eredményeképpen az emberi tényező szerepe felértékelődött. Ez számos olyan új gondolat megjelenéséhez vezetett (pl. Embertől Fejlődés Irányzat), melyek hangsúlyozzák, hogy a fejlődés előrehaladtával megnő a növekedést befolyásoló minőségi tényezők (pl. intézmények, emberi tőke) szerepe a mennyiségi tényezőkhöz (pl. GDP, földrajzi tényezők) képest.

Az egészségügy, mely egy speciális szellete a gazdaságnak, számos piaci sajátosság, ma-hozzáadott érték és sok egymásnak feszülő érdek jellemző. Mindezek következtében válnak az egészségügyi privatizációs elképzelések, melyek célja a nem-kormányzati szereplők bevonása, kudarccokkal telve. Hiszen általánosságban elmondható, hogy nagyon nehéz egy egészségügyi tevékenység, szolgáltatás szerződésbeli teljes körűségének a biztosítása. Erre megoldást sokan a társadalmi tőkében látnak.

A társadalmi tőke legteljesebb definícióját Hobbs [2000] adja: „azon normák, szabályok, kötelezettségek, kölcsönösségek és bizalom készlete, amelyek társadalmi viszonyokba/struktúrába és a társadalom intézményrendszerébe ágyazódva lehetővé teszik a társadalom tagjai számára egyéni és közösségi céljaink elérését”. A társadalmi tőke tehát képes olajozótábbá tenni a kapcsolatokat.

A társadalmi tőke lényegének, eredetének és kialakulásának megértése azért nagyon fontos, mert ezáltal világossá válik számunkra, hogy miért is kell egy probléma érintetteit bevonni a megoldási folyamatokba. Az érintettek számára fórumok és egyéb lehetőségek biztosításával, szakmai konzultációk során olyan társadalmi tőke generálható, mely képes a rendszer működését olajozótábbá és így hatékonyabbá tenni, ami ezáltal az „összjó” növekedését eredményezi.

Kulcsszavak: társadalmi tőke, egészségügyi rendszer, fejlődés

Kotsis Ágnes: A diplomával rendelkező munkaerőpiaci pozíciójának vizsgálata az OECD országok adatainak elemzésén keresztül

Ezen előadás arra keresi a választ, vajon mennyire véd a diploma a munkanélküliségtől? A kérdés megválaszolását segítő elemzés egy korábbi, az iskolázottság és a foglalkoztatás összefüggéseit vizsgáló tanulmány analógiájára készült, és azt vizsgálja, hogy a diplomások népességben belüli aránya mutat-e összefüggést a felsőfokú végzettségdek munkaerőpiaci helyzetével, azaz hogyan viszonyul a relatív munkanélküliségi rátahoz. Ez utóbbi mutató a felsőfokú végzettségűek és a 16-64 éves népesség munkanélküliségi rátájának hányadosa. A vizsgálat alapjául szolgáló adatokat az OECD országok 2004-es munkanélküliségi mutatóiból, és népesség adataiból származtatam.

A téma aktualitását a tömegesedő felsőoktatással, és a diplomások munkaerőpiaci pozíciójának változásával kapcsolatos viták adják. Hazánkban a rendszerváltást követően megfigyelhető ugrásszerű felsőoktatási hallgatólétszám növekedés kapcsán vetődött fel a túlképzés kérdése. Számos kutatás keresi arra a választ, hogy vajon van-e túlképzés Ma-

gyarországon, és ha igen, akkor milyen hatása van annak a diplomára értékre, a rendelkezők munkaerőpiaci elhelyezkedési esélyeire?

Ezen elemzés a túlképzést nem kívánja részletesen vizsgálni, csupán az országok adatai alapján megfigyelhető tendenciák segítségével próbál választ adni értékével kapcsolatos kérdésekre.

Mivel azonban a vizsgált 25 ország elég különböző gazdasági és történelmi rendelkezik, ezért arnyalható képet kapunk, ha az egyes ország-csoportokat ki vizsgáljuk. Itt elsősorban a poszt-szocialista országok, az európai felzárkózó országok Európai Unió korábbi 12 tagországának sajátosságait mutatja be az előadás.

Amellett, hogy az előadás felvázolja a nemzetközi adatok alapján megfigyelt, megpróbal további kutatási lehetőségeket is megfogalmazni.

Kulcsszavak: felsőoktatás, diplomás munkanélküliség
JEL-kód: I21, J21

Kun András István: Adalékok az oktatási jelzés szerepének vizsgálata a vállalatok toborzási-kiválasztási folyamataiban

A jelen absztrakthoz kapcsolódó előadás egy kérdőíves vizsgálat eredményeire va az a kérdést kívánja vizsgálni, milyen szerepet játszik a munkavállalók vállalatok toborzási-kiválasztási folyamataiban. Ez a vizsgálat szervesen kapcsolódó elméletek tesztelését célzó hosszabb vizsgálathoz. A szűrt elméletek (az iródalomban összefoglaló néven „sorting hypotheses”) szerint az oktatás során nem termelékenységnövelés, pusztán a meglévő termelékenység „mérték megemlénye az oktatási jelzés (például a végzettség). Ennek alapján a magasa kitől váthatnak magasabb munkatársi státuszt, azaz kinek fizessenek magasa megközelítés (mely Michael Spence [1973] révén került a közgazdaságtudományok közé) gyökere ellentét az emberi tőke elmélet hagyományos és m fel fogásának, mely szerint a munkavállaló emberi tőkének (termelékenysé kedését honorálják magasabb bérral a magasabb végzettségű alkalmazottal (lásd Theodore W. Schultz [1960, 1961], Gary S. Becker [1975]).

A két elmélet közti döntést számos empirikus vizsgálat próbálta már m azonban máig nem sikerült elfogadható eredményre jutni. A kutatás-sorozat eredményeinek egy kis részét mutatja be az absztrakthoz kapcsolódó előadás kísélet (Albrecht - Van Ours [2001]) alapötletét szándékozott átvenni, és it egy hasonló tesztet elvégezni.

Az első felmérés eredményei nem várt akadályokra hívták fel a figyelt jóval nagyobb átdolgozását tehetik szükségessé, mint az előre látható volt. A k szer alapján adta ugyanis az, hogy amennyiben az oktatás nem növeli a termi tehát szerepe tisztán információs, úgy a vállalatok toborzási és kiválasztási fol oktatási jelzés szerepe csökken más, szintén a termelékenységhez kapcsolódó léteben. A teszt a felvételi eljárások vizsgálata abból a szempontból, hogy mit támaszkodnak, majd annak ellenőrzése, hogy az oktatás mellett több jelzé kiválasztási folyamatokban hajlamosabbak-e a vállalatok csökkenteni a végze beni követelményeket, mint mikor nem támaszkodhatnak más szignálokra.